

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
OBCE NOVÁ BOŠÁCA
2016 - 2020

Preambula

Naším domovom je nielen náš dom, dvor a záhrada, v ktorých žijú naše rodiny, naším domov je celá obec, lebo obec je súčasťou regiónu a regióny to je naše Slovensko a preto našou víziou je:

“Žiť v zdravom životnom prostredí, mať poriadok na uliciach, verejných priestranstvách, ale aj poriadok vo vzťahoch, lebo to je základ spokojného života v obci”

OBSAH

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb
    - 1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb
    - 1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov
    - 1.3. Analýza sociologických a demografických údajov
      1. 3. 1 Obyvateľstvo
      1. 3. 2 Školstvo
      1. 3. 3 Služby
      1. 3. 4 Nezamestnanosť
      1. 3. 5 Sociálne znevýhodnené skupiny
    - 1.4. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb
    - 1.5. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb
    - 1.6. SWOT analýza v sociálnej oblasti
  2. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb
    - 2.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb
    - 2.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb
    - 2.3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb
- Záver
- Použitá literatúra
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb – MPSVR SR (2009)
- Komunitné plánovanie sociálnych služieb – PHDr. Woleková, SOCIA (2004)
- PHSR obce Trnavá Hora
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
- www.statistics.sk
- Prílohy:
- Príhovor starostu obce Nová Bošáca

Vážení občania,

človek je „sociálna“ bytosť a „sociálno“ sa vinie celým jeho bytím, od narodenia až po koniec života.

V priebehu tejto doby sa prejavuje nielen ako základná podmienka integrity jeho osobnosti v interakcii so spoločnosťou, ale v každej etape sa rôznym spôsobom prejavuje aj potreba prijímať pomoc spoločnosti vo forme cielenej činnosti, ktorou je sociálna práca a jej organizovaná forma – sociálne služby.

Sociálne služby pomáhajú vtedy, keď je to pre človeka nevyhnutné. Ide o príležitostnú pomoc s cieľom, aby jednotlivец alebo skupina znovu získala schopnosť dôstojne žiť, keď sa ocitli v problémoch.

Preto Vám predstavujem „Komunitný plán sociálnych služieb obce Nová Bošáca, ako prostriedok pre zlepšenie života našich občanov, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej a osobnej situácii.

Komunitný plán bol spracovaný v zmysle Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a je metódou, pomocou ktorej môžeme plánovať obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedali špecifikám našej obce a potrebám našich občanov. Našou snahou je, aby sme postupne v ďalšom období zabezpečovali úlohy a ciele stanovené v Komunitnom pláne sociálnych služieb. Vďaka tomuto plánu sa nám bude dariť adresnejšie a efektívnejšie využívať financie obecného rozpočtu pre skvalitnenie sociálnych služieb tam, kde je to potrebné a dôležité.

Dokument je podkladom nielen pre odborníkov, ale pre všetkých obyvateľov obce.

Všetkým realizátorom a poskytovateľom sociálnych služieb želám veľa úspechov pri mobilizácii zdrojov a naplnenie spoločne plánovaných zámerov v obci.

Ing. Ján Žucha
starosta obce

Úvod

Vývoj spoločnosti zavádza do praxe nové pojmy, nové technológie, nové prístupy. Celá spoločnosť prechádza vývojovým procesom, ktorý si vyžaduje pulz doby. V tejto súvislosti sa do praxe zavádza aj pojem komunitné plánovanie, hoci jeho obsah rozhodne nie je novinkou.

Zmyslom komunitného plánovania najmä v obciach je aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným, koordinovaným postupom. Výsledkom komunitného plánovania by mala byť odpoveď na otázky typu:

- Aké sociálne služby treba vytvoriť?
- Aké sociálne skupiny potrebujú zvýšenú starostlivosť?
- Aké má obec ľudské, materiálne a finančné zdroje na poskytovanie sociálnych služieb?

Cieľom je najmä posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby. Stratégia rozvoja sociálnych služieb obce v predpokladanom komunitnom pláne zahŕňa v sebe aktualizáciu kompetencií podľa novej legislatívy zákona o sociálnych službách, ktorý značne rozširuje pôsobnosť obce a prioritne podporuje rozvoj:

- zvyšovania kvality poskytovaných sociálnych služieb,
- komunitných a terénnych služieb,
- sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie,
- odborného a osobného rastu zamestnancov v sociálnych službách.

Zmyslom tohto plánovania je taktiež aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným koordinovaným postupom, posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami v obci, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity obce.

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

1. 1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

- sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízko prahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladenia rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízko prahové denné centrum pre deti a rodinu),
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu, alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok), sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií), podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny).

Sociálna oblasť súvisí s dokumentmi vyššej úrovne a to:

- *Národný strategický referenčný rámec* – základný strategický dokument SR, na základe ktorého Slovenská republika môže využívať zdroje z fondov EÚ v programovom období 2007 – 2013,
- *Programové vyhlásenie vlády* – na roky 2012 – 2016,
- *Národný akčný plán dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015*,
- *Stratégia rozvoja sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja*.

Štát priamo v § 83, odsek 2 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách ukladá obci vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne špecifiká a

potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

MPSVR SR v júni 2009 vydalo *Národné priority rozvoja sociálnych služieb* ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti. Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálne technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorít Európskeho spoločenstva (dostupnosť, prístupnosť sociálnych služieb, ich finančná udržateľnosť).

Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom. Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

1. 2 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Sociálnu problematiku rieši najmä nasledujúca **legislatíva SR**:

- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách,
- Výnos MPSVaR SR z 5.12.2007 č. 29775/2007 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR SR,
- Zákon 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kurately,
- Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov.

Miestna legislatíva

- Všeobecné záväzné nariadenia obce, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky, zásady poskytovania finančnej pomoci,
- Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z. z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

Podľa § 80 zákona 448/2008 Z. z. – Pôsobnosť obce – obec

- a) vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o:
  - odkázanosti na sociálnu službu
    - v zariadení pre seniorov,
    - v zariadení opatrovateľskej služby,
    - v dennom stacionári,
    - v odkázanosti na opatrovateľskú službu,
    - v odkázanosti na prepravnú službu,
    - a ďalšie...
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
  - sociálnej na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízko prahovom dennom centre,
  - sociálnej služby v nízko prahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov,
  - v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
  - opatrovateľskej služby,
  - prepravnej služby,
  - odľahčovacej služby,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
  - o poskytovaní sociálnej služby,
  - o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby.

V ustanoveniach § 82 a § 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:

§ 82 Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situáciách a riešenia miestnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona a na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.

Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti. Cieľom je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych

schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

§ 83 Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

Obec podľa § 80 písm. a, vypracúva komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

Komunitný plán sociálnych služieb obsahuje najmä:

- analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce,
  - analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby,
  - analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce,
  - určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb,
  - časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb,
  - spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb
- Komunita a komunitný rozvoj.

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci, alebo v časti a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele. Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku, alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, hlavne rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov – rodina, mesto, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, poskytovatelia služieb zamestnanosti a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Základná terminológia:

Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel:

- **verejný poskytovateľ** – obec, vyšší územný celok,
- **neverejný poskytovateľ** – neziskové organizácie, občianske združenia...

Objednávateľ sociálnej služby - osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb.

Obec a vyšší územný celok - subjekt, v kompetencii ktorého je sociálna služba.

Sociálna služba - je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zamerané na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie, alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu, alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia.

Sociálne bývanie

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

Výstavbu nájomných bytov pre verejný nájomný sektor budú naďalej zabezpečovať hlavne obce. Je však potrebné vytvárať podmienky, aby sa do tejto výstavby mohli v širšej miere zapojiť aj neziskové organizácie a iné subjekty. Naša obec má stavebné pozemky pre výstavbu nájomných bytov, o ktoré je v obci záujem. Je potrebné doriešiť problémy, ktoré prináša táto výstavba. Obec však v tejto otázke začala konať.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

- občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.: občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
- ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím
- mládež po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy,
- starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohohodné rodiny, marginalizované skupiny obyvateľstva, v najvyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti.

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najmä v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu, alebo v prípade niektorých

špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna, alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia. Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- nájomné byty vo verejnom nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov, určených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov,
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohohodné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia, byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva, byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď. Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

Núdzna

Hmotná núdzna je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť, alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdzna je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplátou dávky a príspevkov nedosiahol účel. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie. Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takéto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme, alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

1. 3 Analýza sociologických a demografických údajov

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nová Bošáca (ďalej len „PHSR“), vypracovaný pre obdobie rokov 2015 - 2024. Jeho hlavným cieľom je aktivovanie vnútorných zdrojov obce a podpora ďalšieho rastu miestnej ekonomiky, spolu s vytvorením mechanizmu na aktualizáciu, schvaľovanie a hodnotenie plnenia programu v zmysle platnej legislatívy.

Úspešná implementácia PHSR môže v obci Nová Bošáca napomôcť k zlepšeniu kvality života obyvateľov obce, k zlepšeniu ekonomických a sociálnych podmienok obyvateľov, k vytvoreniu/ vybudovaniu podmienok pre efektívne služby v obci, a tiež k modernizácii základnej infraštruktúry. Obec sa tak môže stať atraktívnejšou pre domácich obyvateľov i návštevníkov.

Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Sociologické faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- **demografické zmeny** – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov,
- **zmeny v životnom štýle** – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií,
- **oslabovanie tradičných ľudských hodnôt** – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva.

Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov pre sociálne účely, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné rôznym spôsobom. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií.

Ekonomické faktory, ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od 1. júla 2002, kedy sa začala decentralizácia verejnej správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv. Zariadenia získali viac kompetencií, v súčasnosti majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

Politické faktory určuje parlament a vláda zákonmi a programovými vyhláseniami, alebo rozhodnutím vstúpiť do EÚ a NATO, zavedenie eura na Slovensku. Programovým vyhlásením z augusta 2006 Vláda SR sa zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka. Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitostí. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií.

Charakteristika obce:

Nová Bošáca je obec miestneho významu v okrese Nové Mesto nad Váhom. Rozloha obce je 3344 ha leží na Moravsko-Slovenskom pomedzí.

História:

Nová Bošáca sa nachádza v okrese Nové Mesto nad Váhom na Považí a tvorí ju 23 osád. Osady vznikali postupne od začiatku 17. storočia, najmä po bitke pri Bielej Hore a šírením protireformácie, kedy sa tu usadzovali najmä vyhnanci z Čiech a Moravy. V období tejto kolonizácie pôda a lesy patrili šľachte: napr. Salvendy z Dolného Srnia, Bergerovci z Bošáce, Gejza Ostrolúcky zo Zemianskeho Podhradia, gróf Pongráczy z Mnešíc a barón Špringer. Všetky osady patrili až do roka u 1950 do katastra obce Bošáca. V roku 1950 bol počet obyvateľov v tunajších osadách vyšší ako v materskej obci Bošáca a tak občania osád založili vlastnú obec s názvom – **NOVÁ BOŠÁCA**. Dátum vzniku obce je **1. júl 1950**.

Geografia

Kataster obce sa rozprestiera v strednom pásme Bielych Karpát približne 15 km severozápadne od Nového Mesta nad Váhom. Asi 3 km od centra obce sa nachádza štátna hranica s Českou republikou. Na severozápade hraničí s moravskými obcami: Březová, Lopeník a Vyškovec. Na východe susedí s obcami: Chocholná, Haluzice a Bošáca. Na južnej strane s chotárom obce Zemianske Podhradie a na západe obec uzatvára hranica chotára Moravské Lieskové. Osady tvoriace obec - 23 osád, ktoré vytvorili 1. 7. 1950 Novú Bošácu: Bestiné, Dubová, Grúň, Hajdarová, Holička, Nová Hora, Jastrabské, Horné Kameničné, Dolné Kameničné, Šeňákova Kopanica, Valentova Kopanica, Krivé Kúty, Mravcové, Ochodničári, Vlčie Oko, Osikoviny,

Predbošáčka, Predpoloma, Priešky, Radvaň, Dzurákov Salaš, Španie, Ukovčari. V roku 1980 bola ešte k obci pričlenená osada Salaš. Väčšina povrchu má veľký spád, takže je ťažko obrábatelná a nevhodná pre poľnohospodársku výrobu. Z uvedeného dôvodu sa ťažko prístupná orná pôda zalúčnila, lebo sa z nej vytvorili pasienky pre chov dobytka. Rovina je podľa nového členenia len asi v dĺžke 5 km na brehoch potoka Bošáčka a okolo Predpolomského potoka v dĺžke asi 4 km. Tieto pseudoroviny boli vytvorené nánosom potoka Bošáčka a Predpolomského potoka. Zápľavy a nánosy okolia oboch potokov sú síce nepravidelné, ale existujú až doteraz.

Nadmorská výška centra obce Nová Bošáca je 306 m. Leží na 17°53' východnej zemepisnej dĺžky od Greenwicha a na 48°52' severnej zemepisnej šírky. Najnižším miestom je výtok potoka Bošáčka do susedného katastra obce Zemianske Podhradie (v osade Salaš) s nadmorskou výškou 290 m. Najvyšším miestom je rozmedzie s lopenickým katastrom – vrch Veľký Lopeník – vysoký 912 m. Výškový rozdiel 622 m, na pomerne krátku vzdialenosť 6 km, zaraďuje náš kataster do členitých hornatín.

V obci Nová Bošáca podľa evidencie obce k 31. 12. 2015 býva **1087** obyvateľov. Obecné údaje o vývoji počtu obyvateľov nám ukazujú že počet obyvateľstva v obci klesá.

1. 3. 1 Obyvateľstvo

Podrobný vývoj obyvateľov obce za roky 2012 - 2014 ukazujú tabuľky č. 1, 2, 3.

Tabuľka č. 1

<i>Demografia (31.12.2012)</i>	
Ukazovateľ	Hodnota
Počet obyvateľov k 1.1. 2012 spolu	1117
Muži	562
Ženy	555
Počet živonarodených spolu	8
Muži	5
Ženy	3
Počet zomretých spolu	28
Muži	14
Ženy	14

Tabuľka č. 2

<i>Demografia (31.12.2013)</i>	
Ukazovateľ	Hodnota
Počet obyvateľov k 1.1. 2013 spolu	1099
Muži	555
Ženy	544
Počet živonarodených spolu	12
Muži	5
Ženy	7
Počet zomretých spolu	18
Muži	10
Ženy	8

Tabuľka č. 3**Demografia (31.12.2014)**

Ukazovateľ	Hodnota
Počet obyvateľov k 1.1. 2014 spolu	1104
Muži	551
Ženy	553
Počet živonarodených spolu	9
Muži	4
Ženy	5
Počet zomretých spolu	19
Muži	9
Ženy	10

Demografia (31.12.2015)

Ukazovateľ	Hodnota
Počet obyvateľov k 31.12. 2015 spolu	1087
Muži	544
Ženy	543
Predproduktívny vek (0-14) spolu	126
Produktívny vek (15-54) ženy	270
Produktívny vek (15-59) muži	357
Poproduktívny vek spolu	627

Zdroj: Evidencia obyvateľov OÚ

Obyvatelia obce: národnostne je dominantná - slovenská národnosť a náboženské vyznania je dominantné rímsko-katolícke vyznanie.

V minulosti hlavným zdrojom obživy pre občanov – kopaničiarov bola pôda. Takmer každá rodina obrábala svoje role, lúky a pasienky. Len malá časť obyvateľov sa živila ťažbou dreva v okolitých lesoch (napr. na Predpolome). Nedostatok zdrojov obživy v obci nútil obyvateľov hľadať iné možnosti zamestnania. Z mnohých rodín odchádzali ľudia na týždenné poľnohospodárske práce do majerov v blízkych dedinách alebo na celú sezónu. V rôzne veľkých skupinách odchádzali aj do úrodnejších južných oblastí Slovenska aj na Moravu a taktiež do zahraničia, najmä Rakúska a Nemecka.

Naša obec je rozlohou rozsiahla obec. V obci sa nachádza veľa zrekonštruovaných starších domov, ktoré boli následne osídlené, a je tu aj viac novopostavených domov, ktoré osídlili prevažne mladé rodiny.

1. 3. 2 Školstvo

V zmysle prenesených kompetencií výkonu štátnej správy na úseku vzdelávania je obec zriaďovateľom nasledovných škôl a školských zariadení :

Tab. č.12 – Školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti obce

Typ	Adresa	Počet tried	kapacita	Počet žiakov/detí	Charakter
škola	Základná škola s materskou školou Nová Bošáca 76 91308 Nová Bošáca (samostatná právna subjektivita)	7	200	72	Spádová pre všetky osady, ktoré tvoria obec Nová Bošáca
Predškolské zariadenie	Základná škola s materskou školou Nová Bošáca 76 91308 Nová Bošáca (samostatná právna subjektivita)	2	35	25	
Zariadenie školského stravovania	Školská jedáleň Nová Bošáca 76 91308 Nová Bošáca (bez právnej subjektivity)		200	115	Zabezpečuje stravovanie pre deti a zamestnancov ZŠ a MŠ, dôchodcov a cudzích stravníkov

Zdroj: OcÚ, Nová Bošáca

Materská škola

Pre deti predškolského veku zabezpečujú starostlivosť od 6.30 do 16.30 h v pracovných dňoch 4 kvalifikované zamestnankyne – učiteľky MŠ, ktoré pripravujú pre deti bohatý edukačný program. V MŠ obec zamestnáva ešte 1 prevádzkového pracovníka.

V MŠ máme umiestnené všetky deti, ktorých rodičia si podali žiadosť o umiestnenie v MŠ.

Školská jedáleň

Školská jedáleň sídli v budove Základnej a materskej školy. Poskytuje stravu pre deti a zamestnancov ZŠ, MŠ a dôchodcov, ktorý si do jedálne pre obed dochádzajú. V školskej jedálni sa stravuje 72 žiakov MŠ a ZŠ, 14 zamestnancov ZŠ a MŠ, 3 dôchodcovia a 5 cudzích stravníkov.

Základná škola

Základná škola sa v obci Nová Bošáca nachádza. Ide o plno organizovanú základnú školu. Škola disponuje vlastnou budovou a školským areálom.

ZŠ má 9 pedagogických zamestnancov a 2 THP zamestnancov. Pri ZŠ funguje školský klub detí, ktorý má 1 pedagogického zamestnanca.

V škole sa vďaka vzdelávacím poukazom realizuje krúžková činnosť (Cvičme v rytme, Príprava na monitor – matematika, Športovo-turistický krúžok, Výtvarný krúžok, História vo filme, Krúžok varenia, Hrací krúžok, Športový krúžok, Školský filmový klub, Tvorivé dielne, Na hory s deťmi).

Obec nemá zriadené centrum voľného času.

1. 3. 3 Služby

Najväčšie zastúpenie majú v regióne priemyselné odvetvia, obchod, vzdelávanie, doprava a verejná správa.

V obci sú obyvatelia zamestnaní hlavne vo verejnej správe, vzdelávacích inštitúciách, poľnohospodárstve. Obyvatelia pracujú aj v malých výrobných rodinných prevádzkach a v službách. Vzhľadom na veľkosť obce je pracovný trh obmedzený.

Pomerne veľká časť obyvateľov každodenne odchádza za prácou mimo obce Nová Bošáca. Z celkového počtu ide ekonomicky aktívneho obyvateľstva ide až o 450 obyvateľov, čo tvorí 82,4 %.

Zdravotníctvo, kultúra, šport

V obci sa nachádza zdravotné stredisko s ambulanciou - všeobecný lekár pre dospelých. Ostatné ambulancie, všeobecné (deti a dorast), stomatologická a iné ambulancie navštevujú obyvatelia v meste Nové mesto nad Váhom (kde sa

nachádzajú najbližšie nemocnice s poliklinikou a špecializovaní lekári), resp. v obci Moravské Lieskové.

Obec má k dispozícii Kultúrny dom, Miestnu ľudovú knižnicu, funguje tu Klub dôchodcov, Dobrovoľný hasičský zbor, ochotnícke divadlo Novobošácke divadielko.

Obec a jej okolie poskytuje široké možnosti športového, rekreačné a kultúrneho využívania nielen pre vlastných obyvateľov, ale hlavne tvorí potenciál rekreácie, hlavne krátkodobej pre obyvateľov mesta Nové mesto nad Váhom, ako aj pre širší región.

Kultúrne zariadenia a aktivity

Obec každoročne organizuje veľký počet menších, prípadne väčších kultúrnych podujatí. V obci má v rámci kultúry svoje dôležité zastúpenie aj rímsko-katolícka a evanjelická cirkev. V obci je vybudovaný prírodný amfiteáter Španie, kde sa počas letných mesiacov konajú rôzne kultúrne podujatia a tanečné zábavy.

V obci sa konajú nasledovné kultúrne akcie – predstavenia Novobošáckeho divadielka, hody, Katarínska a Štefanská zábava, Mikuláš, Vianočné trhy, stavanie mája, pri príležitosti Mesiaca úcty k starším sa v októbri koná pohostenie a kultúrny program pre dôchodcov a i.

Obec na informovanie o dianí v obci používa web stránku obce, miestny rozhlas, informačnú tabuľu obce, sms.

V obci sú vytvorené podmienky na uskutočňovanie rôznych obecných, kultúrnych a športových podujatí, ktoré poskytujú občanom ideálne podmienky na stretávanie sa pri rôznych príležitostiach a prostredie pre trávenie voľného času.

Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity

Priamo v obci je pomerne dostatočne vybudovaná športová infraštruktúra. V obci sa nachádza futbalové ihrisko. V obci je vybudované viacúčelové ihrisko a detské ihrisko. Cez obec prechádza cykloturistická trasa. V obci je činný športový klub futbalový oddiel TJ Klas, existencia poľovného a rybárskeho revíru, vybudovaný lyžiarsky vlek v časti Pod Hlbokou.

Každoročne sa koná turistický pochod spojený s otváraním a zatváraním rozhladne na Veľkom Lopeníku a tiež stretnutie Čechov a Slovákov na Veľkom Lopeníku.

Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t. j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach.

Celkový počet obyvateľov našej obce má klesajúcu tendenciu. V obci sú občania odkázaní na sociálne dávky, osamelí starí ľudia, nezamestnaní občania a taktiež občania závislí na návykových látkach. Stúpa počet sociálne znevýhodnených občanov, a to je významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb v našej obci, pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť hlavne starším osamelým obyvateľom, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť na:

- občania odkázaní na sociálne dávky
- seniori
- nezamestnaní
- deti a mládež
- zamestnanci s nízkym vzdelaním
- občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Sociálne dávky

V minulosti bola hodnota sociálnej dávky často krát vyššia ako minimálna mzda či iný príjem. V novom systéme dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke by mali motivovať občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu. Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov.

Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoc v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov, platných od 1. 1. 2004.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v a fyzickým osobám, ktoré s ním spoločne posudzujú a ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie
- zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa
- na mimoriadne liečebné náklady,
- na zakúpenie paliva pre zimné vykurovanie, ktorú obec vyplatí na základe žiadosti a následne schválenia poslancami OZ.

Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách, ktorú prepláca UPSVaR.

Seniori

Identifikácia problémov:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc
- osamelí seniori so zdravotnými problémami
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb
- nie je dostatočne vyriešená bezbariérovosť v obci
- chýba miestna legislatíva.

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácií vyžadujúcej podporu komunity, túto skupinu je možné charakterizovať týmito spoločnými prejavmi:

- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku

- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci
- vdovstvo – skôr či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny
- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity.

Z hľadiska početnosti ide o jedinú sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie.

Občania nad 60 rokov tvoria viac ako 20 % z celkového počtu obyvateľov, to znamená, že tvoria veľkú skupinu odkázanú, alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Keďže v obci chýba vyhľadávacia činnosť, obec nemá poznatky o záujme občanov o opatrovateľskú službu.

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí, ktorú obec zatiaľ neposkytuje.

Jedáleň pre dôchodcov sa v obci nenachádza, avšak stravovanie je zabezpečené v ZŠ s MŠ, momentálne túto službu využívajú 3 dôchodcovia.

Obec nemá informácie o počte občanov umiestnených v domovoch sociálnych služieb a domovov dôchodcov.

1. 3. 4 Nezamestnanosť

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v priemyselnej výrobe, v doprave, v službách a denne dochádzajú za prácou. Štatistické údaje v tejto oblasti sú dosť relatívne čísla. Každá inštitúcia si vedie vlastnú štatistiku podľa vlastných kritérií. Obec nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb, ktorí pracujú v zahraničí.

Skrytú nezamestnanosť, t. j. nezamestnanosť ľudí, ktorí nie sú evidovaní ako uchádzači o zamestnanie, alebo boli z evidencie z rôznych dôvodov vyradení, nie je možné zistiť. Taktiež počet evidovaných nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie nekorešponduje s počtom občanov nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi.

Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 50 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobozamestnaní. Kým pre starších ľudí je typické, že nie sú schopní pružne reagovať na zmenu trhu práce, absolventi škôl majú problém nájsť si svoje prvé zamestnanie kvôli nedostatočnej praxi.

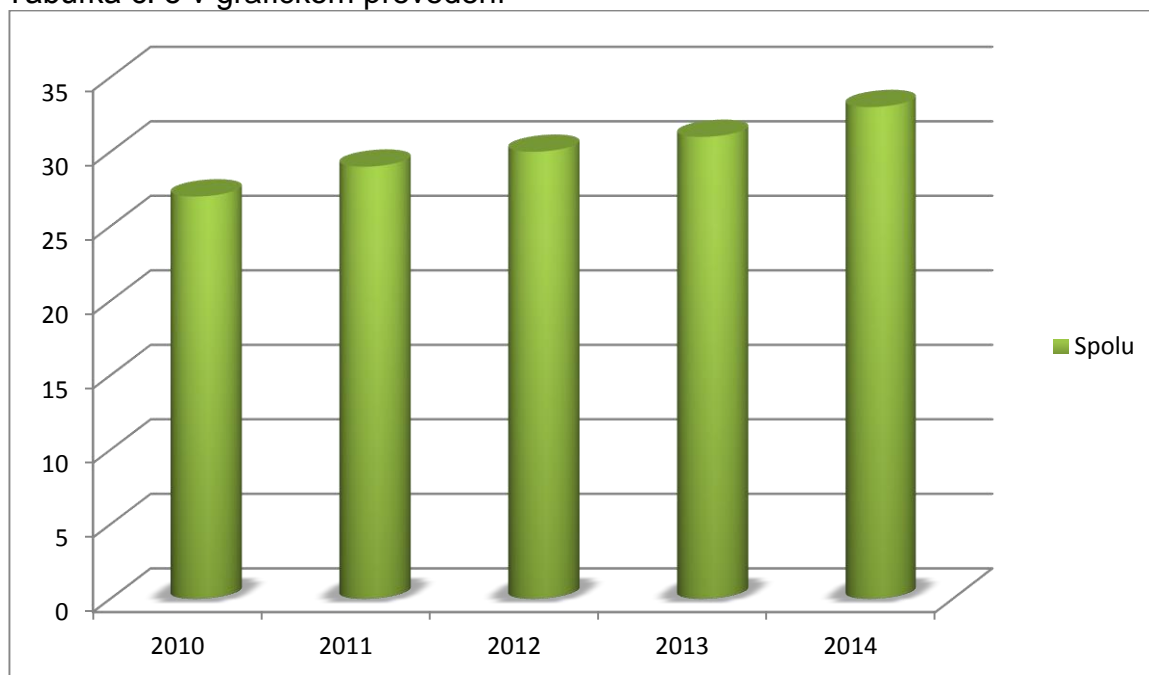
Z dostupných informácií bol zostavený prehľad o miere nezamestnaných :

**Počet uchádzačov o zamestnanie z obce Nová Bošáca
vedených v evidencii ÚPSVaR**

Rok	Muži	Ženy	Spolu
2010			27
2011			29
2012			30
2013	-	-	31
2014	-	-	33

Zdroj: ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom

Tabuľka č. 5 v grafickom prevedení

Nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním

Identifikácia problémov

- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie,
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním,
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác, podporovanej práce
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami.

Podprogram Aktivačné služby

V spolupráci s ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom, obec organizuje verejnoprospešné práce alebo malé obecné služby týkajúce sa aktivít, ako sú udržiavanie verejných priestranstiev a obecných budov. V rámci tejto činnosti sa podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobo nezamestnaní občania sa stávajú čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrúvania v režime nezamestnanosti je ich

nedostatočné, alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácia pracovať, čím sa stavajú neuplatniteľným na trhu práce. U dlhodobo nezamestnaných klesá s časom aj sebavedomie a tým aj schopnosť prezentovať sa pred potenciálnym zamestnávateľom.

Do tohto programu sa zapája priemerne 15 obyvateľov obce.

Proces poklesu nezamestnanosti sa snaží ÚPSVaR podporovať organizovaním rekvalifikačných kurzov, tak aby spĺňali požiadavky budúcich zamestnávateľov a zároveň uchádzačov o zamestnanie, ale aj zamestnávateľov motivovať prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce – zákon o službách zamestnanosti č. 5/2004

Deti a mládež

Identifikácia problému

- chýba vyhľadávacia činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc
- deti zo sociálne slabších rodín majú problémy so vzdelávaním
- nevhodné trávenie voľného času
- rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima.

V obci funguje Dobrovoľný hasičský zbor. Okrem toho sú mladí chlapci súčasťou TJ Klas a reprezentujú našu obec vo futbale. Veľa mládeže sa zapája do prípravy niektorých kultúrnych podujatí organizovaných obcou alebo členmi ZRPŠ napr. Stavanie mája, Fašiangy, jarné a jesenné upratovanie obce...

Bežne sa však mládež stretáva v miestnych pohostinstvách, v autobusových zastávkach, na miestnom futbalovom ihrisku a na detských ihriskách určených pre deti. Občas však dochádza k vandalizmu a znečisťovaniu verejných priestranstiev.

- Zásady poskytovania finančnej podpory pri stravovaní sociálne odkázaných detí v školskej jedálni v prípade potreby je riešené prostredníctvom ÚPSVaR.
- Akt privítania detí do života je organizovaný ZPOZ Človek človeku pri OÚ Nová Bošáca
- Obec nemá informácie o umiestnení v detských domovoch, náhradnej rodinnej starostlivosti, ani v reedukačnom zariadení.

Zdravotne postihnutí

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Identifikácia problému

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov so zdravotnými problémami, ZŤP
- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby v obci
- v obci nie je vyriešený bezbariérový prístup do dôležitých budov, ako napr. obecný úrad, pošta, obchod, kostol a i.

Podľa charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórii:

- mentálne a psychické postihnutia
- zmyslové postihnutia
- postihnutia pohybového aparátu
- kombinované postihnutia
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení)

Každá z uvedených kategórii postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb čo sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti.

Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.

Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

4 Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Identifikácia problému

- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie. Narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami
- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie
- násilie v rodinách spojené so závislosťou na alkohole
- pasivita občanov riešiť veci verejné,
- vandalizmus, násilie, drogové závislosti.

Svojím zložením ide o najrôznorodjšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:

- dlhodobo nezamestnaní občania
- občania spoločensky neprispôsobiví
- závislí občania

Kategória z tejto cieľovej skupiny potenciálnych klientov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac sociálne ohrozenú. Ich sociálnu situáciu už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasivite, nevplývajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.

Počet osôb sociálne odkázaných a dôchodcov s nízkymi príjmami v obci nie je známy.

V obci nie je vytvorené Komunitné centrum. Úlohou komunitného centra by bolo účinne pomáhať sociálne slabším a neprispôsobivým občanom, osvojovať si správne návyky pre ďalšie uplatnenie v živote. Gestorom tejto činnosti by mohol byť komunitný sociálny pracovník.

Pri spracovaní analýzy vychádzame z manuálu, ktorý vypracoval kolektív autorov Socioklubu "Metodika socio-demografickej analýzy vybavenosti územných celkov službami sociálnej starostlivosti (Obce, města, regiony a sociální služby, Praha, 1977)

Zvolená metóda analýzy umožňuje porovnať predpokladanú potrebu sociálnych služieb s existujúcimi službami pre identifikované skupiny občanov a určiť:

- dostatočnosť / nedostatočnosť jednotlivých druhov a typov sociálnych služieb,
- proporcionálnosť/vyváženosť rozloženia sociálnych služieb.

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie by malo byť spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu zdrojov a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor. Sociálne služby pre sociálne odkázaných v súčasnosti zabezpečuje aj rodina s využitím ďalších systémov sociálneho zabezpečenia a pomoci cez dávky.

Sociálna komisia by sa mala zaoberať – problémom fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci.

V poslednej dobe badať ťažkosti s umiestnením odkázaných v zariadeniach na krátkodobú starostlivosť. Je nevyhnutné vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby obce v spolupráci s VÚC, regionálnym združením obcí, alebo s tretím sektorom, nakoľko za niekoľko rokov kvôli prestarnutiu obyvateľstva vznikne problém so sociálnymi službami danej formy v obci. PHSR obce Nová Bošáca do budúcnosti počíta aj podporuje aktivity subjektov na vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby obce.

Obec sa pri požiadavke či už rodinných príslušníkov, alebo odkázaných občanov snaží v maximálnej miere pomáhať s umiestnením osôb v DSS a DD u iných zriaďovateľov.

1. 5 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Je potrebné počítať aj s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby, najmä pre občanov v poproduktívnom veku. Štatistické údaje nám ukazujú postupný nárast obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené.

Podľa prieskumu formou dotazníkov s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na

VYHODNOTENÉ DOTAZNÍKY - potom sa vpíšu ďalšie potreby podľa návrhu občanov

Rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:

- a) poskytovania sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia,
- b) nepriaznivého zdravotného stavu,
- c) dovŕšenia dôchodkového veku,
- d) rozšírenie bytovej výstavby – podpora opravy existujúcich obydľí, vytvoriť podmienky pre mladé rodiny, vyriešiť bezbariérovosť v obci
- e) rozšírenie poskytovania dennej sociálnej služby v zariadení v obci
- f) rehabilitačné služby pre zdravotne postihnutých

1. 6 SWOT analýza v sociálnej oblasti

Silné stránky:

- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom
- záujem komunity obce a jej oficiálnych zložiek o rozvoj sociálnej oblasti,
- pokoj vidieckeho prostredia,
- turisticky atraktívna obec,
- dobrá spolupráca obecného úradu s materskou a so základnou školou,
- dobrá spolupráca obecného úradu a občianskych združení
- výzvy na predkladanie projektov v sociálnej oblasti,
- existencia infraštruktúry na voľnočasové aktivity,
- aktívna činnosť komisie školstva, mládeže, športu, kultúry a sociálnych vecí.

Slabé stránky:

- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb,
- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb,
- migrácia mladej generácie,
- chýba zariadenie na poskytovanie dennej sociálnej služby,
- chýba vyhľadávacia činnosť v obci,
- nedostatočná komunikácia obec – občan.

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov,
- ciele opatrenia podľa miestnych potrieb,
- rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov,
- rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí,
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií,
- podpora a rozvoj dobrovoľníctva,

- vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce,
- preventívne programy pre občanov so závislosťami.

Ohrozenia:

- z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality - možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví,
- nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby,
- nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií obce, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb,
- postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity,
- nízke príjmy seniorov, ktoré im neumožnia platiť za služby,
- neisté finančné zabezpečenie už prebiehajúcich aktivít,
- hospodárska kríza,
- zvyšovanie segregácie a chudoby.

Z vyhodnotenia faktorov je zrejmé, že existuje nerovnováha v pomere rozsahu silných stránok k prvkom a javom, ktoré pôsobia ako slabé stánky. Počet silných stránok je v prevahe nad slabými. Z uvedeného vyplýva, že obec je len krok k rozšíreniu sociálnej starostlivosti o občanov, čo by mohlo viesť k zmenšovaniu sociálneho napätia v komunite obce.

2. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb sa orientujú na tieto základné oblasti:

- podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb,
- rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s denným a týždenným pobytom,
- zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb
- vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb.

Obec Nová Bošáca sa snaží naplňať tieto priority nasledovne:

- rozvinúť vyhľadávaciu činnosť prostredníctvom terénneho sociálneho pracovníka,
- v prípade záujmu zo strany občanov zabezpečiť najmä podporu opatrovateľskej služby u občanov, ktorí sú na tento druh sociálnej služby odkázaní so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí,
- potreba vytvorenia komunitného centra pre občanov Novej Bošáce,
- v prípade potreby zabezpečenia poskytovania sociálnej služby v zariadení, spolupracovať s najbližšími akreditovanými zariadeniami

- rozšíriť osvetovú činnosť o možnosti poskytovania stravovania starších a odkázaných osôb v obci,
- aktivitami podporiť spoločensky neprispôsobivých obyvateľov na začlenenia do spoločenského života v obci
- vyriešiť bezbariérovosť do kultúrneho domu a obecný úrad.

Na dosiahnutie tohto cieľa využívať koordinovaný postup všetkých poskytovateľov sociálnych služieb v obci.

2.2 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb Komunitný plán sociálnych služieb obce Nová Bošáca musí úzko participovať na PHSR obce Nová Bošáca.

Čiastkovým cieľom je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie spoločenského života v obci. Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom rozpočte sú ohraničené, je potrebné túto požiadavku rozdeliť a zahrnúť do rozpočtu obce na roky 2016 - 2020 (podľa komunitného plánu na roky 2016 – 2020). Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov.

Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viac zdrojového financovania. Na jednotlivé priority rozvoja sociálnych služieb stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Nová Bošáca zodpovedné osoby a časový horizont realizácie.

2.3 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Účasť na komunitnom plánovaní:

- písomné návrhy občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť,
- ústne návrhy občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predloženej návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom,
- účasť obyvateľov obce na verejnom zhromaždení.

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority,
- ak sa získajú finančné prostriedky na konkrétne potreby,
- novými návrhmi na poskytnutie sociálnych služieb.

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:

Obecné zastupiteľstvo obce Nová Bošáca minimálne 1x ročne prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce.

2.4 Priority rozvoja sociálnych služieb v obci Nová Bošáca

Priorita č. 1	Zamestnanie komunitného sociálneho pracovníka	
AKTIVITY projektov na	Vyhľadávanie vhodných výziev a vypracovanie získanie financií na rozvoj sociálnych služieb v obci	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE	2016 - 2020	
REALIZÁTOR	Zodpovedná osoba	
Obec Nová Bošáca	starosta obce	

Priorita č. 2	Terénna služba, opatrovateľská služba	
AKTIVITY	Vyhľadávacia činnosť v obci a zabezpečenie sociálnej služby pre obyvateľov so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE	2016 – 2020	
REALIZÁTOR	Zodpovedná osoba	
Obec Nová Bošáca	komunitný sociálny pracovník	

Priorita č. 3	Zriadenie komunitného centra	
AKTIVITY	Poskytovanie služieb pre potreby jednotlivca a skupiny a ich vzájomnej interakcie, včasnú intervenciu, na prevenciu sociálnej exklúzie. Sociálne poradenstvo, terénna sociálna práca, komunitná práca a komunitná rehabilitácia, sociálna rehabilitácia, terénna zdravotná asistencia, nízkoprahové programy pre deti a mládež, výchovno-vzdelávacie a aktivizačné služby (napr. doučovanie, tútoring a mentoring; voľnočasové a záujmové aktivity, preventívne aktivity a programy).	

**ČASOVÝ HORIZONT
REALIZÁCIE**

2016 – 2020

REALIZÁTOR

Obec Nová Bošáca

Zodpovedná osoba

komunitný sociálny pracovník

Priorita č. 4

Zriadenie denného stacionára pre seniorov

AKTIVITYZabezpečenie celodennej starostlivosti o seniorov
v zariadení pre seniorov**ČASOVÝ HORIZONT
REALIZÁCIE**

2016 – 2020

REALIZÁTORObec Nová Bošáca,
akreditované zariadenia**Zodpovedná osoba**

Starosta obce + komunitný sociálny pracovník

Priorita č. 5

Spoločensky neprispôsobivé osoby

AKTIVITYZačlenenie spoločensky neprispôsobivých osôb
do spoločenského života**ČASOVÝ HORIZONT
REALIZÁCIE**

2016 – 2020

REALIZÁTOR

Obec Nová Bošáca, ÚPSVaR

Zodpovedná osoba

Komunitný sociálny pracovník

Možnosti doplnenia priorit

Priorita č. 5	
AKTIVITY	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE	2015 – 2020
REALIZÁTOR	Zodpovedná osoba

Záver

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Práve komunitné plánovanie by malo dať odpoveď na otázky ohľadne potrebných služieb v našej komunite, ako majú byť lokalizované, aké ľudské a finančné zdroje máme k dispozícii. Určite je prínosom prístup štátu, že vytvára legislatívny rámec na presun kompetencií v danej oblasti. No zároveň je potrebné upozorniť na nedostatočné finančné krytie daného zámeru zo strany štátu. Obec preto musí využívať aj iné zdroje financovania. Je na samospráve, ako zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život. Služi ku cti obyvateľom obce, že sa snažia plniť vytýčené ciele i v čase hospodárskej krízy, keď prostriedky na ďalší rozvoj obce zo štátneho rozpočtu boli značne obmedzené. Predsudky medzi obyvateľmi v obci nie sú také priepastné ako to poznáme v iných obciach. Už len preto si zaslúžia pozornosť a podporu štátnych orgánov na zlepšenie životných podmienok tunajších ľudí.

Dokument bol prerokovaný a schválený na Obecnom zastupiteľstve dňa 28. 9. 2016.

